

REDACTIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . 10 "
pe 1/4 an . . . 5 "
pe o lună . . . 2 "

Nr-ii de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înșopăsc.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferencz-utca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și insertiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefrancate nu se primesc

Anul VII.

Număr de Duminecă

Nr. 20

CÂT NE COSTĂ OBSTRUCȚIA?...

Aproape de un an ține deja obstrucția. Și nu doară în interesul țării, ci pentru-că căți-va kossuthiști gălăgioși și-au pus de gând să împedeze mersul pacinic al mașinării de stat. Sub influența teroristică a acestor deputați, întreg partidul independent a intrat în luptă, obstruând ședința de ședință, așa încât dieta țării nu e în stare să rezolve nici chiar agendele curente, să voteze bugetul, transacția, contractele vamale și alte legi de vital interes pentru țeară.

Și rezultatul acestei neactivități de un an? Ni-l arată „Hazánk” în numărul său dela 26 Măiu n.

Transacția nu e încheiată, și urmarea acestei stări nesigure e, că pe când după prima transacție capitalurile străine intrau șiroae în țară, acum au încetat cu desăvârșire. Pe când celelalte state toate au făcut conversiuni avantajoase, noi am rămas cu datoriile noastre pe loc. Creditul nostru stă cu 2% mai rău decât creditul Americii, cu 1% mai rău decât al celorlalte state, și cu 1/2% mai rău decât chiar și creditul Italiei! Și asta nu din cauze reale, ci numai în urma stării noastre politice.

În adevăr un trist rezultat! Chiar și în cazul dacă n'am fi reușit să facem o conversiune a datoriei de stat mai favorabilă decât Italia, totuși am fi putut cruța 1/2%. Va să zică numai obstrucția e de vină, că interesele ce le plătim nu sunt cu 1/4 sau 1/8% mai mici. Perderea asta, urcându-se datoria noastră de stat la suma de 6000 milioane, face la an 60, respective 30 milioane coroane.

Și articolul continuă să arete celelalte pierderi ce trebuie să le îndurăm din cauza obstrucției. Abstrăgând dela împrejurarea că toți banii aceștia merg în străin, fără să avem noi ceva folos din ei, nici creditul nostru personal nu s'a îmbunătățit. Camăta a rămas cea veche, tot în urma nesiguranței politice în care trăim.

Dar mai avem și alte pierderi. Contractul vamal cu Sârbia nu s'a putut abțice la 1 Ianuarie. Urmarea e: că la fiecare majă metrică de grâu perdem 75 cr., la fiecare majă de ovės aproape 50 cr., ceea-ce nu s'ar fi întâmplat dacă la vreme am fi putut abțice contractul vamal cu Sârbia. Ce-i drept numai cu 1 Ianuarie 1904 s'ar fi urcat vama pentru produsele din Sârbia dela 75 cr. la 1 fl. 50 cr., dar împrejurarea asta negreșit deja de pe acum ar fi influențat prețul bucatelor, ridicându-le prețul încă înainte de 1 Ianuarie.

Acum în urma obstrucției, în vigoare e încă tot tariful vamal vechiu așa încât nu numai prețul bucatelor din ast an, dar și a celor din anul viitor e scăzut.

Și paguba asta pe lângă o producțiune de 40 milioane măși metriche de grâu și orș face 40—60 milioane coroane, cari bani toți în punga străinilor intră.

Obstrucția cător-va gălăgioși a adus dară asupra țării o pagubă de nenumărate milioane, perderi grele pentru fie care econom, care trăiește din rodul bucăticel de pământ ce-o posedă. Și cei cari sunt cauza la asta, mai au îndrăsniala să se mândriască că vor binele țării, că luptă pentru drepturile poporului!

Halal de așa luptători!

Kossuth la Beiuș. Duminecă în 23 Maiu n. agenții kossuthiști or au adunat la Beiuș mulțime mare de popor pentru a-i prezenta pe Francisc Kossuth și pentru a mai face cu el pușină școlă politică. Peste 2000 țerant români nu tobărit cu această ocaziune pe piața Beiușului. Kossuth a venit dela Pesta însoțit de ablegatul cercului Bartha Ferenc și de alți 4 ablegați 48 iști. Dela gara orașului până în piața a fost dus de contele (polon) din Câmpant, Stadniczky în trăsura cu 4 cai și încunju rat de un banderiu de călărești maghiari din Ujlak. A vorbit poporul despre birurile cele grele, despre noile proiecte de legi militare și și-a exprimat părerea de rău, că nu știe vorbi românește. Poporul l-a aclamat cu „să trăiască” și „elj n”. După Kossuth a vorbit de putatul Nessi Pál și Bartha Ferencz, apoi cu tâlmăciu de limba românească a vorbit o calfa de barbier, un stud jur. jidov și un tiner gazetar dela „M.g”. După vorbirile din piață a urmat banchet, dela care funcționarii publici și așa numita elită a orașului Beiuș au lipsit cu desăvârșire. Seara a fost teatru unguresc și bal pentru incendiații din Buntești.

Kossuth și consoții au plecat veseli din Beiuș, că earăși și au jucat bine rolurile, că au făcut o nouă cucerire în inima poporului român. Intr'adever s'armanul popor așteaptă acum cu și mai mare dor sosirea inginerilor Kossuthiști pentru a le împărți munții, pădurile și latifundiile domnești... Ear organele administrative: solgobirău, notarul, apoi advocații, profesorii, protopopii, preoții învățătorii și toți naționaliștii români admiră istețimea, cu care lucră în organizarea de model a partidului kossuthist într'un ținut aproape curat românesc. Toți se gândesc cu duioșie la vremurile, când poporul român din acest colț de țară trimitea deputat cu program național românesc în Dieta țării. Admiră, ... se gândesc și ... apoi pace...

Bancă nouă în Timișoara.

Să știe, că adunarea generală a institutului „Timișiana” din anul curent n'a mai reflectat la serviciile lui P. Rotariu și Dr. Tr. Putici, căci acești domni s'au dovedit de incapabili de conducerea institutului și rivnitori numai după interese personale.

Cei-ce cunosc împrejurările din Timișoara și jur știu foarte bine, că ce a însemnat pentru Dr. Tr. Putici a fi membru în direcțiunea „Timișianei”; partea cea mai însemnată a influenței sale s'a basat pe bancă și acum la dispozițiune, e natural, că își deplânge influința pierdută.

Nici n'a trecut însă bine adunarea generală a „Timișianei” și presa locală — toată străină — a vestit cu multă bucurie că pentru balansarea „ultraștilor” dela „Timișiana” români cu sentimente patriotice magniare din Ungaria de sud la inițiativa protopopului Dr. Tr. Putici vor înființa o bancă nouă „românească” în Timișoara.

Nu era secret, că Dr. Tr. Putici e foarte cătrănit pe acționarii „Timișianei”, și că dînsul numai prietin al institutului acestuia nu este; condus de atar sentimente cât și de dorul de a-și recăștiga puterea pierdută și a mai putea da împrumuturi din banii altora, dînsul s'a și pus să-și facă bancă.

Pe ziua de 21 l. c. a convocat o conferință în Timișoara cu scopul de a înființa banca nouă. Invitați au fost mulți, dar la conferință s'au prezentat numai 18 preoți, cari din motive de subordinațiune rău înțeleasă n'au voit să refuze invitarea protopopului; firește, că a fost de față și exdirectorul de bancă P. Rotariu și advocatul de aici al „neamurilor” Dr. V. Mezin.

S'a decis înființarea unei bănci, care să poarte numele „Păstorul”, cu un capital social de 200.000 cor. împărțit în 500 acțiuni à 400 cor.

Dacă înființarea unei asemenea bănci ar fi o necesitate economică și națională în Timișoara, nîsuințele lui Dr. Tr. Putici n'ar putea combate, căci numai laudabile ar fi. Lucrul însă nu stă așa, ci chiar invers.

„Timișiana” are un capital social de cor. 560.000, ear fonduri de rezervă peste cor. 84.000, capital propriu deci peste cor. 644.000, depunerii peste cor. 1.115.000; cu această forță materială precum și cu însemnatul credit de reescompt ce-i stă la dispozițiune poate satisface toate recerințele economice-finanțiale ale poporului nostru din întreg comitatul Timiș, cum de fapt să și întâmplă, căci activitatea acestui institut să estinde afară de teritoriul acestui comitat și în comitatele Torontal și Caraș-Severin.

Apoi trebuie să se mai ție în considerare și aceea, că locuitorii din aceste părți au decăzut materialmente, prin urmare acuirarea unei clientele noue și sigure e imposibilă, căci numai în Timișoara există 18 bănci, între cari unele foarte puternice, ear provința e inundată cu atâtea institute de bani, încât aproape tot a doua comună își are banca sa privată și reuniunea sa de credit înființată de organele administrative ale statului.

Judecând acum obiectiv și calm lucrurile, înființarea unui nou institut de bani în Timișoara este o absurditate și un asemenea institut de bani în lipsa tuturor condițiilor de viață sănătoasă ar fi un făt mort dela nașterea sa

Fundatorii „Păstorului” au fost totdeauna oameni precauți, când e vorba de puna lor; dînsii la astfel de întreprinderi nu s'au angajat nici când materialmente cu mai mult decât cifra minimală; la „Timișiana” Dr. Tr. Putici a avut totdeauna numai atâtea acții, câte s'au recerut ca să poată fi membru în direcțiune; dînsii nici la „Păstorul” nu se vor prea angaja cu banii lor, ci vor căuta banii altora spre păstorire; toată speranța lor este în averile bisericesti din tractul Ti-

mișorii, căci oameni reali, cari știu că de greu să câștigă banul, nu-și vor încredința avutul lor unor egoiști și nepricepuți în chestii de bancă

Încât „Păstorul” protopopului Dr. Tr. Putici nu-și va fi dat sufletul dela nașterea sa, atragem atențiunea Venerabilului Consistoriu, ca se vegheze bine asupra averilor bisericesti din tractul Timișorit, să nu concedă, ca cu periclitarea lor aceste averi — fie în formă de acții, fie în formă de depunerii — să ajungă păstorite de niște oameni nepricepători de cauză, cari numai după interese personale vînează, ear celor praticular interesați le recomandăm o deosebită precauțiune ca să nu se căiască, când va fi prea târziu.

De ce protot. Dr. Putici n'a făcut bancă până acum? și dacă o face acum, de ce nu o face din ai sîi bani?

Tot lucrul păstorilor dela „Păstorul” se reduce la căpătuială, diurne, tantieme, interese personale și influință câștigată toate cu banii periclitati ai altora.

La o astfel de întreprindere oameni buni și reali nu se vor da de unelta egoiștilor.

„Die Unterdrückung der Slovaken durch die Magyaren.”

„Oprimarea slovacilor prin maghiari.” Așa sună titlul unei broșuri ce ne-a sosit azi la redacție. Vorbește de prigonirile ce au să le îndure slovacii din Ungaria, de încercările de maghiarisare, de șovinismul maghiar, documentând pas de pas cele spuse cu date.

Pe 78 pagini, în XIV capitule se ocupă cu: Popoarele și țara. — Ideea de stat maghiar. — Școlile. — Bisericiile. — Comitatele. — Judecătoriile. — Vieța socială. — Literatura. — Maghiarisarea numelor și urmărilor lor.

Autorul ajunge la conclusia că: „Ungaria e țara anarchiei și a volniciei”. Din lipsă de spaț nu putem de-ocamdată da din broșura asta interesantă o dare de seamă mai lungă, vom face-o însă în curind, dând în traducere capitolele mai însemnate. Și până atunci dăm apelul ce-l adresează cătră Europa civilizată:

Apelăm la umanitatea Europei întregi!

Maghiarisarea prin brutalitatea sa e unică în felul ei în Europa întreagă. E spectacolul cel mai abominabil și spectacolul asta se petrece în inima Europei. Maghiarii încearcă din răspuțer s'o ascundă, pentru tănuirea adevărului trist spesează sume enorme (prin subvenționarea presei din patrie și străinătate), statul austro-ungar îi apără, dar cu toate aceste rămâne adevăr, că brutalitatea maghiară nu e fenomen european, că e o rusine, ba chiar o primejdie pentru Europa întreagă...

... Cerem ajutor pe seama celor cari sufer, cerem un semn de protestare în contra opresorilor volnici, ajutor pentru cei oprimați. Fie-care națiune are profeți sinceri ai umanității; acelora le sună în rîndul întâi strigătul nostru după ajutor.

„Gândiți-vă, ajutați!”

Lupta dela Dobra.

Insufletirea poporului. — Candidatul român Dr. Vlad. — Vorbitorii Russu Șirianu, Dr. Alex. Vajda de Voevod, Dr. V. Bontescu, Dr. N. Comșa și Ioan Moșa.

— Raport special. —

Dobra, 28 Maiu.

Azi s'a ținut aici o adunare electorală cum nu s'a mai pomenit. Românii din toate satele tractului Dobra și Iliu (peste 80 sate) au grăbit să asculte glasul inimoșilor luptători români cari au desfășurat steagul național cu atâta bărbăție. Pela orele 10 pieța mare și curtea bisericii era plină de Români, îmbrăcați de serbătoare și veseli, că în șfârșit li s'au arătat și lor fruntașii români cari să-i povățuiască și să-i mântue de rele.

E de neînchipuit Insufletirea și dragostea cu care țeranii români înconjoară pe domnii nostri, cum le zice fruntașilor.

La orele 2 toți Românii s'au strâns în „Pavilionul Opreanu“, în mijlocul unei grădini prea frumoase lângă valea cu moara cea mare. Ploua, dar toți suntem adăpostiți în pavilion, unde până la orele 3^{1/2}, când se deschide adunarea, ne cântă lautarii și corul meseriașilor din Dobra, condus de învățătorul Roșu. Redactorul Russu Șirianu este printre popor și de pe înălțimea tribunei într-o vorbire înțeleasă de popor arată care sunt drepturile fiecărui cetățean și cum nimeni nu are drept — fie chiar fibirău ori solgăbirău — să siluiască voința poporului, ei ori care Român are drept să voteze pe cine vroiește. Tot în mijlocul poporului este și Vraciu, (dela „Grănițerul“), care însufletește poporul.

Se cutremură văzduhul de strigătele „trăiască“ ale Românilor când vin protopopii Morariu din Dobra, și Oprea din Iliu, în fruntea preoților și învățătorilor lor.

În cuvinte bine simțite, zise la inima fiecărui, protopopul Morariu mulțumește celor cari în număr așa de mare au venit la adunare. Arată însemnătatea acestei zile de redestop-tare națională, căci abea mai ține cineva minte când au mai ținut p'acolo Românii sfat politic.

Propune, ear adunarea primește de president al său pe proprietarul G. Munteanu, vice-president pe P. Hadan, O. Budoiu, L. Lasleu, N. Goștae, notari pe T. Roșu și G. Șuiaga, ear membrii în comitet alți 80 de alegători fruntași.

După ce cu o însufletire mare adunarea hotărăște ca la alegerea dietală va lupta pentru reușita lui Dr. Vlad Aurel, zece fruntași se duc să-l poftescă a-și ține vorbirea.

E de nedescris însufletirea cu care e primit Dr. Vlad. Mulți lacrimază de bucurie, că așa serbătoare națională sunt vre-o trei zeci de ani de când nu s'a mai văzut p'aici.

Dr. Vlad ține o cuminte și caldă vorbire, arătând cum pe temeiul programului național dorește de a lupta în dietă și pretutindeni, pentru binele obștesc.

Russu Șirianu ține o înflăcărată vorbire, spunând că Românimea întregă privește acum asupra dobnenilor, cari dacă vor alege pe Dr. Vlad, cinste mare vor câștiga numelui românesc.

Dr. Victor Bontescu d'asemeni, în cuvinte pătrunse de o căldură ce par'că se împrăștie în inima tuturor, îndeamnă pe alegători să-și dea votul pentru Dr. Vlad.

Dr. Al. Vajda de Voevod vorbește pe aceeași coardă, înflăcărând

poporul și povățuindu-l să stea umăr la umăr și să lupte pentru izbândirea Românilor.

Dr. N. Comșa vorbește arătând că unde-i unul, nu-i putere, unde-s doi puterea crește... Românii fiți una, fiți bărbați, luptați cu vitejie ca urmașii vostri să binecuvinte țarina voastră, — a încheiat.

Ioan Moșa se îndreptează cu vorbirea sa îndeosebi preoților, ca ei să fie în fruntea turmei cuvântătoare.

Protopopul I. Morariu mulțumește tuturor de dragostea ce au arătat-o și îndemnând pe toți la luptă dreaptă, încheie adunarea.

Russu Șirianu mai vorbește încă poporului înainte de despărțire, îndemnând pe toți să fie treji, să nuse lase moșiți ei să lupte cu așa voinicie, ca Dr. Vlad să fie ales, și streinilor, precum și uneltelor lor nemernice să le peară pofta de a mai umbla să câștige votul Românilor.

Luând în fruntea noastră pe Dr. Vlad, am pornit apoi cu toții până în pieța, de unde ni-am împrăștiat spre casă.

Ungurii puțin câți sunt p'aici, priveau ulmiți văzând puterea românească. Bietul Farkas, Ungurul din Deva, omul stăpânirii crude, n'a avut cui să țină vorbire, ei l'au ascultat, la birtul cel mare, numai câți-va țifindari și niște birae slabe aduse de căpăstru de niște notari și mai slabi.

Suntem în credința tare că Dr. Vlad va fi ales.

„Telegraful Român“ despre alegerea din Dobra.

Eată cum scrie „Telegraful Român“, foaia I. P. S. Sale Mitropolitului dela Sibiu, depre candidatura dlui Dr. Vlad:

„Ne-am bucura mult, dacă lupta în care au intrat alegătorii români din cercul electoral al Dobrei, va fi încoronată de succes. Candidatul lor e omul care și va ști face datorința în parlamentul țării, așa cum pretind interesele mari ale poporului român din patria aceasta.

Dar chiar dacă nu s'ar ajunge rezultatul dorit, dacă alegătorii români din cercul Dobra n'ar eși învingători din lupta electorală în care au intrat: un rezultat frumos moral așteptăm totuși cu siguranță dela intrarea lor în activitatea politică.

Candidatul național român din cercul Dobra, — și cel-ce vor mai pași în urmele sale, — au să explice poporului român, că dreptul electoral e un drept sfânt, care nu pe plată, ci conform convingerii, și conform intereselor sale proprii trebuie dat.

Școală trebuie să facem cu poporul în direcția aceasta, și dacă numai atâta am făcut, destul de mare e folosul ce ni-l va aduce activitatea politică.

Mai ales deci din acest motiv salutăm începutul ce s'a făcut la Dobra, și dorim ca lupta inaugurată să fie încoronată de succes desăvârșit. Ear pentru a putea fi încoronată cu succes, datori sunt toți alegătorii români din cerc să facă zid puternic în jurul candidatului lor național, dându-și votul numai pentru el. Sperăm, că așa va fi.

Informatorii presei din Germania.

Berlin, 25 Maiu.

Înainte judecătoriei de aici se va pertracta la 27 Maiu n. un interesant proces politic, care ne atinge și pe noi naționalitățile din Ungaria, dat fiind că pricina o suntem noi. Fondul procesului sunt prigonirile ce le îndură naționalitățile din partea Maghiarilor. Piritorul e foaia conservativă „Post“, piritul foaia națională „Eisler Zeitung“. „Post“ publicase mai mulți articoli, ținând în contra sașilor din Ungaria. „Eisl. Z.-g.“ s'a grăbit să și facă glozele: „Post“ e organul conservativilor liberali, e dară o foaie națională. Cu toate aceste însă, în vremea din urmă aproape cu îndărătnicie publică articoli, în cari — fără ori ce sfială și simț de obiectivitate — e apărată politica de oprire a „sistemului dominant“ din Ungaria. Scriitorul articolului nu se știe să atace Sașii din Ungaria, cari își apără — în mod legal! — limba, și să i presinte lumii mari de trădători de patrie, denunțându-i totodată și guvernul ungar, care s'a și folosit de articoli acestei foii, prezentându-i drept păreri unei „foii din Berlin cu mare influență“.

D'aci apoi polemica vehementă între cele două foii nemțesti. Și rezultatul? S'au constatat lucruri d'un deosebit interes. Înainte de toate, că articolii aparuiți în „Post“ și dați drept „păreri redacționale“ sau „correspondențe originale“, erau furnizați de biroul de corespondență din Budapesta „Hungaria“; că „Hungaria“ după ce apărea v'un articol trimis din partea ei la „Post“, îl reproducea drept părerea acelui ziar. Dar „Eisl. Z.-g.“ descoperi și autorul acestor articoli! E un ovreru din Rusia, ceva Bernhard Stern. Din Viena trecu în Germania, și d'acolo la Constantinopol, trimis din parte a ziarului „Berliner Tageblatt“. Aici a ieșit modat guvernul în așa măsură, că — more patrio! — guvernul îi dădu o rență aruială sub condiția, că va părăsi Constantinopolea și nu va mai pune piciorul pe pământ turcesc. Veni la „Poster Lloyd“. Apoi cum pără biroul „Hungaria“. În calitatea de proprietar al acestui birou primește la an din partea ministrului ungar o „subvenție“ de 4000 cor. și din partea ministrului de externe tot 4000 cor. În schimb are să influențeze presa din Germania.

Acest Stern a scris în Austria pe sama celor mai multe foii, liberale, opoziționale și ovrerești. „Eisl. Z.-g.“ îi reproșă la „Post“ că veniți dintr'un iavor atât de dubiu, ear „Post“, simținduse cu musca pe căciulă, începu să 'njure; „Eisl. Z.-g.“ răspuse, și d'aci apoi pira.

Una s'a spusă însă. „Post“ nu mai publică „correspondențe originale“, și peste tot, d'atunci întreaga presă germană numai cu cea mare rezervă primește articoli veniți din Ungaria. Nu însădar s'a plăns dară ministrul președinte ungar, că presa din Germania nu mai e „așa gata de serviciu“, ca până acum.

P'aci s'așteaptă cu m'ă tă nerăbdare sfârșitul acestui proces de lămurire.

Spicuirii din „Magyar Szó“.

Fostul organ alui Bánffy, azi ajuns în mâna ovrerilor, are o rubrică specială „nemzetiségi tulkapások“ în care se ocupă cu noi naționalitățile. Așa în numărul 125 pe două coloane întregi se ocupă special de noi români, înregistrând câte absurdități toate.

Sub titlul „Zonázó püspökök“ scrie că Esc. Sa mitropolitul Blajului Dr. Victor Mihalyi și Il. S. noul episcop al Lugojului Dr. Vasile Hossu d'o săptămână, sub prețecul că fac „vizitații canonice“, cutrieră satele Ard-alului „luminând“ poporul, cât de blăstemați sunt socialiștii, și că numai dela programa națională românească poate veni mântuirea!

Sub titlul „Activiștii demascați“ se ocupă cu alegerea dela Dobra și ne spune că „Gazeta Transilvaniei“ i-a demascată pe Dr. Vlad și soții. „Fără sfială o spune foaia românească, că dl Vlad și soții se de principii sunt profeți falși și numai d'aceia au îmbrăcat haina de activiști, ca să-l căpătuiască pe dl Vlad cu plata de deputat.“ — Nu, așa de... de sfruntat nici chiar „Gazeta“ n'a schimonosit adevărul!

Sub titlul „Porhintés“ îl trage o strașnică lecție guvernului, care s'a lăsat sedus de „Albina“ dela Sibiu. Zice anume,

că „Albina“ în vremele din urmă s'a dat pe politica de cameleon, dând ajutoare multor școli, fără deosebire de confesie și naționalitate. Ministrul i-a mulțumit acur institutului. „M. Szó“ nu se miră de asta cum păcate s'ar și mira! maghiarii sunt doară o națiune de cavaleri, — dar s' miră cum s'a lăsat ministrul de culte p'ă călî de o bancă valahă.

Sub titlul „Börtönben“ reproduce dir „Trib. Pop.“ știrea că dl Victor Lazar fostul redactor al „Foi Poporului“ din Sibiu și-a lăsat osânda în Seghediu... O reproduce, și nu face nici un comentariu Bre, bre, Moritz-leben.

DIN ROMÂNIA.

Monumentul I. C. Brătianu. Comitetele național-liberale din toate județele au fost rugate a comunica comitetului de inițiativă pentru ridicarea monumentului I. C. Brătianu, cel mai târziu până Vineri 16 curent, — numele persoanelor delegate a asista la serbarea inaugurării ce se va face Duminică 18 curent, orele 10 și jum. dimineața.

Au fost rugați, de asemenea, d-nii senatori și deputați, cari voesc a lua parte la această serbare, să comunice dorința lor comitetului, spre a li-se rezerva locuri.

Procesul de șantagi al „Adevărului“. Niște ovrerași din jurul foii socialiste „Adevărul“ încercaseră mai anul trecut să scoată dela d-nul N. Basilescu, prof. universitar, parole, amenințând că în caz contrar vor da pe față manoperie sale în afacerea întreprinderii „Bucureștii noi“. Dl Basilescu, simțindu-se nevinovat, a pornit în contra lor proces de șantaj. Tribunalul a pus acum sub acuză pe doi dintre acștii ovrerași, pe I. Bercovici și Z. Dumitrof, cari în curând își vor primi dară pedeapsă meritată.

Sfințire de biserică. Lună P. în prezența MM. LL. Regele și Regina, biserică din Sinaia, restaurată de curând.

Carte interesantă. Sâmbătă 16/30 curent va apare în volum prima parte din lucrarea intitulată: „Din cuvențările și scrierile lui I. C. Brătianu“, lucrare ce se tipărește cu ocazia inaugurării monumentului marelui bărbat de Stat.

Volumul va conține peste 500 pagini și se va vinde cu 3 lei exemplarul.

În curând va apare și a doua parte din această lucrare.

ULTIME ȘTIRI.

Gimnazist agitator!

Zagrab, 28 Maiu. Tribunalul de aici l'a osândit azi pe studentul del-clasa V a gimnazială Iancu Polics la 3 luni închisoare grea pentru delictul agitației. Polics aformativ ar fi știțat mulțimea, — cu prilejul demonstrațiilor dela 30 Aprilie, — să elibereze demonstranții deținuți de poliție.

Complot contra Regelui Serbiei.

Viena, 28 Maiu. În Serbia situația se complică. Nemulțumirile cresc din zi în zi, ear acuma lucrurile au ajuns departe.

După o veste, pe care o aduce Münchener Neueste Nachrichten, poliția din Belgrad a descoperit un complot pentru omorirea regelui Alexandru.

Ucigașii trebuiau să fie două munitenegrenți, dar aceștia nu erau de căunealta criminală.

Poliția posedă dovezi și documente importante și se zice că multe persoane sus puse ar fi implicate.

Se prevăd, ca iminente, arestart, cari vor face mare senzație.

Ceva la recompensele sau premiile școlii populare.

Intre mijloacele pozitive ale educației se numără și recompensele sau premiile și se consideră de mijloace pozitive, fiindcă prin ele elevii se îndeamnă spre bine, spre o muncă mai intensivă.

Despre aceste premii s'a scris în diferite reviste didactice și se ve mai serie înă, de care-ce chestiunea nici până azi de o definitivă soluție — fie într'un chip sau altul — nu s'a apropiat.

Așa unii pedagogi sunt pe lângă, iar alții contra distribuirii premiilor. Cei dintâi își motivează părerea cu aceea că recompensând pe un elev sau altul pentru diligență, purtarea sa ș. a. prin aceasta facem să-și implicească și cu mai mare zel datorințele sale, predisponându-l totodată pentru acțiuni utile și nobile, — acești alții în schimb pe motivul, că decernarea premiilor nu se poate efectua totdeauna cu suficiență îndemnare și într'un mod nimerit de o parte iar de alta fiindcă elevul „momi” cu premiile, ca să devină cât mai des împărțit cu asemenea „daruri”, prin o simulație: sui generis — ia refugiu la viclenie și înșelătorie, năsuindu-se a se arată în fața învățătorului, că de ce sentimente nobile și porniri bune e cuprins dînsul; pe când precum se învederează din acestea șira, internul lui nu e dominat decât de porniri rele pe care ține a și le validă îndată ce învățătorul dă dosul. Pentru aceea dar acești din urmă le consideră de niște lucruri, cari cumpănite cu toate nuanțele lor, mai mult stau în contradicție cu mențiunea sau scopul urmărit și resp. mai mult strică decât contribuie la promovarea învățământului.

Stând lucrul astfel apoi fiecare dintre noi cu atât mai virtuos își poate spune cuvîntul, fie într'un chip sau altul de vreme ce motive sfîm și ici colo!

Eu încă ca om cu păreri mele individuale sunt pe lângă aceea că dat premiile elevilor, dar la distribuirea lor să fim cu cea mai mare băgare de seamă, — ceea-ce e a se înțelege astfel: când vine rîndul premiării să căutăm că pe cine și cum avem a-l premia, va să zică: fie-care să fie premiat în proporția meritului, adică pe cel diligent și cu conduită bună îl vom premia în locul prim, al doilea etcetera, pe când cei leneși și trîndavi ca recompensă sigur vor să primească dojana și înfruntarea noastră, spunându-le totodată, că până nu-și vor implini datorințele cum se cuvine unul școlar bun, nu vor fi iubiți și stimați de nimenea și că numai sîrguința și stăruința continuă

a elevului pot fi luate la considerare la premiere.

Felul premiării difere; așa unii decernă cărți, alții covrigi și zaharicale.

Căutând puțin aci ca oamenii de școală, natural vom zice, că între acelea premii mai nimerite sunt cărțile, de sine înțeles: scrise amăsurat gradului de pricepere al copiilor.

Intrebând însă pe un elev, cumcă dintre menționatele premii, ce ar accepta el mai bucuros, — sigur ne putem aștepta la aceea, că dînsul primește bucuros ori care din celea două din urmă: adicăteia numai cărți — nu! Și acestea din urmă: nici nu atât pentru motivul, că dînsul acum nu dispune „de ale gurii”, ci la acest rezon e împins și de împrejurarea, că dînsul (elevul) bătându-și tot anul capul cu cartea, acum fiindu-se prelegerile, bucuria lui cea mai mare e, că se scapă de carte cel puțin pe timpul vacanției. Ori cine s'a interesat de asemenea mod de premiere cu cărți în genere vorbind — pe lângă toate paradoxele pedagogice, ce ni-se pun în perspectivă: la rezultatul sus arătat va ajunge!

Și apoi una să nu uităm!

Pe elev îl împinge spre un progres tot mai potențat, tot mai mult — ceea-ce face impresie mai plăcută și resp. ceea-ce face impresie mai plăcută și resp. ceea-ce dînsul mai bucuros e dispus a primi.

Cuvine se deci la asemenea ocazii, după posibilitate a ținea seamă și de gustul sau mai bine „dorința micuților noștri”!

Pe unele locuri apoi ca premiile elevilor li-se distribuie banii. Și dintre toate premiile așa se vede, banii îi primesc copiii mai bucuros, căci zice în sine elevul: dacă am eu banii pot ajunge și la zaharicale, eventual și la cărți.

Fără a mă identifica tare cu gustul resp. părerea micuților elevi, eu încă sunt pe lângă acest soi de premii.

Mărturisesc, că în tractul nostru Chișinău, de sub energica și înțeleapta conducere a Revdss. domn Dr. Ioan Trailescu din încredințarea acestui Onorabil domn în calitate de comisar protopopeesc mi-s'a dat prilej a asista la mai multe examene finale și frapația mi-a fost mare, când în câte-va comune, luând la mână conscrierea deobligărilor la cotidiană și conspectul prezențelor (la examen) află, că numărul elevilor acestor 2 registre mai coincide: lipsând în total abia 5 maximum 10 elevi, pe când în multe alte comune abia se prezentau la examen 1/2 ori în cazul cel mai bun 2/3.

Și știți d-nilor în ce a residat „nexusul causal”? În — filerii!!

Copiii la finea examenului, prin în-

vătător: proporțional meritului li-se decerneau câte: 5—10—20 etc. și.

În urmarea acestora voesc numai a constata că ținând cont, cătuș de puțin de „dorința” micuților noștri: „stimulentul de frecvență” de sine va eși la suprafață!

Când am relevat și numai așa în general favorul ce-l au înaintea elevilor unele din premiile decernate față de altele, îmi iau voe a accentua, că fie-care învățător ca premii să distribuie elevilor săi aceea-ce află mai potrivit, mai corespunzător cu împrejurările între cari se află școala, de oare-ce singură această împrejurare fie măcar în parte, poate stîrni în elevi voia de a cerceta școala chiar atunci (nu mai puțin și înainte) când învățătorul de comun are mai mare lipsă de dînsul: cătră examen, și dobîndind acesta „stimulentul nostru de frecvență” din an în an va fi alimentat de sentimentul de spontaneitate al activității individului, care sentiment precum știim e de o remarcabilă importanță pe întreg terenul instrucției!

În fine una să ne înșămăm:

„Când odată puterile psicho-fisice ale elevilor au ajuns la activitate de sine, premiile cu încetul trebuiesc cassate”, zice Curthmann ca somitate pedagogică.

Ioan Crișianu,
învățător.

O nouă reuniune a meseriașilor.

În frunța comună Nădlac, dela marginea românismului, numeroasa clasă a meseriașilor români, de mai mulți ani se luptă pentru înființarea unei reuniuni culturale, ca prin aceea să ajungă și ei la o cultură spirituală și socială, corespunzătoare unui măiestru de azi; să arate deci, că și ei trăiesc și nu dorm.

Astfel acum căț-va ani mai înainte, s'au încercat prima-ora de a-și înființa un cor, care după multă trudă și osteneală s'a și înființat și sub dextera conducere a învățătorului Romul Tăucean, a subsistat aproape 2 ani, delectându-ne prin cântările rituale cantate cu atîta plăcere și precizie, aproape în fie-care Duminecă și sîrbătoare, la serviciile divine, apoi prin duioasele lor cântări funebrele, la înmormîntări. Afară de acestea, ne arangeau concerte, cari de atunci până în ziua de azi, la noi nu s'au mai făcut.

Progresând astfel acest cor în cele intelectuale, prin arangearea concertelor și participarea la înmormîntări, s'a înființat un fond, din care să-și poată purta speșele pentru câștigarea și aprobarea statutelor. Însă precum toate instituțiile bune și frumoase își au și contrarii lor, așa și

aceasta reuniune înfloritoare, — chiar în preajma aprobării statutelor sale — și-a avut dușmanii săi, cari nu vedeau cu ochi buni mîndrul cor al măestrilor, și de ce? pentru-că ei nu erau măestrii! În urma intrigelor lansate în popor de acești dușmani ai culturii și luminării inimii, frumocul și bine conducul nostru cor al meseriașilor, respective măestrilor, s'a dizolvat totalmente.

Văzînd măestrii, că așa deșinași unii de alții încep a nu fi băgați în seamă nici chiar acolo, unde este mare lipsă de ei, la stăruința deoicinului și frunțașului meseriaș Stefan Faur, apoi a lui Arcadie Olariu, Pavel Faur, Titus Potoran ș. a. s'au adunat din nou, pentru-ca realizarea scopului demult dorit.

Și așa, acum, în urma obositoarelor încercări, bunul Dumnezeu, le-a satisfăcut dorința, că le-a ajutat de a înființa o reuniune de lectură și cântări, care conform statutelor aprobate în luna trecută de Înaltul guvern, poartă titlul de: „Reuniunea de lectură și cântări a meseriașilor români din Nădlac”. În adunarea generală de constituire, noua reuniune și-a ales de președinte, pe inteligentul meseriaș croitor Stefan Faur, care a lucrat și și-a jertfit timpul pentru înființarea ei, ba a avut partea leului și la înființarea „casinei” deja existente, apoi de v. președ: Nicolae Petroi, de notar: Titus Potoran ect. . . Și astfel constituită fiind și-a și început activitatea.

Vedeți bravilor măestrii! că munca neîncetată ne duce la ajungerea țintei noastre, căci și Voi prin aceasta, că ați înființat noua voastră reuniune, v'a-ți ajuns ținta, dar ați primit și satisfacție pentru cele răbdate până acum. Uniți-vă în cugete și lucrați din răspuneri, ca nobilul pom plantat de voi, să crească și să se întărească, ca din poamele lui cu bucurie să puteți gusta și gustînd să căpătați putere de viață, ear urmașii vostri adăpostindu-se la umbra acestui pom, să afe repaus și cu bucurie să-și aducă aminte de voi în tot timpul.

Deci: „voește numai, că vei fi”!
Nădlăcanul.

„Cartea de învățatură”.

Manualul d-lui Iuliu Vulă.

„Vitas, von scolae discitur”!

I.

Dacă vom examina toate ordinanțele autorităților școlare, protocoalele despre ședințele reuniunilor și a societăților de caracter cultural; res-

Vers și Proză.

Secretul sufletului — tainic
Și-a inimii durere vie,
Iubirea mea nemărginită
Ți le-am descris în poezie.

Când le-ai citit mi-ai spus cu milă:
„Că sunt nimicuri, dar frumoase,
Minciuni poezii știu să spună
În versurile lor duioase!”.

E timp de-atunci... Icoana-ți scumpă
S'a șters din mintea mea curată
Și rana inimii adîncă
Acum pe veșt e vindecată!

Și eri, când îți spuneam în proză:
„Ai ochi frumoși!” și că mi-ești dragă
Nebănuind că fac o glumă
Ți-a tresărit dința întreagă!

Și sărutarea prefăcută
Ce o puneam pe buza-ți roză
Te transforma de fericire!
Nu-ți mai ușor să minți în proză?
George Cair.

STEJARUL ȘI CORNUL.

— Poezie populară. —

— Frate, frate de stejar!

Lasă-mă să tai un par

Să mi fac osie la car.

— Frățieare Românaș!

Voios parul dați-l aș

Dac'ai face tu din el

Buzdugan de voinicel,

Ghioagă mare nestrujită,

Cu piroane ștănită,

Și cu dînsa de-ai lupta

Să aperi moșia ta.

— Cornule, ce nu te 'ndoi,

De o creangă să te despoi,

Să-mi fac prăjină de boi?

— Frățieare Românaș!

Creanga lungă dați-o-aș

Ca s'o faci arc de rășboiu

S'alung! Leșii dela noi.

Lasă boii frățieare,

Și te dă la vîntătoare,

Că nu-ți timp de plugărie

Ci e timp de vitejie.

— Codre, codre mă jur eu

Să ucid cu brațul meu

De tot cornul un dușman,

De stejar un căpitan.

CAPTIV.

Vae victis!..

— Opiți-vă lacrimi!..

Rotunjindu-și cerbicea gîtulul pleșuv,
vulturul înlănuțit cerca să prindă în cirglul
pliscului său ruginit, veriga ce-l îmbrășia
piciorul. Coșja moale a ciocului se curmă
de îmbucătura ferului rece, ear inelile atînce
zuruiau într'o prevestire urîță, induioșind
sufletele ca o povestire întristătoare.

— Sărmanul prizonier!..

Înrăutățit îl sădărau cu bastoanele;
unul se strîmbau la el injurios. — Vulturul
robit își scutura aripile desprețuitor și în-
gropându și gîtul gol în cenușa penelor cîn-
fulite, rămănea prost și nepăsător tulbu-
rîndu-și apele ochilor în ațipire.

— Loviți!..

Un copil îl păleste în plisc c'o abur-
rătură de prund. Obiditul înăcutat își a-
prinde luminile obosite și se uită timpit la
batjocoritor, desfăcându-și ușor ciocul într'o
tremurare sfidătoare. — Ce-ți mai pasă ste-
jarului trîsnit de agrietura unei securi!..

— Loviți!..

Își sucește gîtul pleșuv, ascuns în ce-
nușa penelor sale boțite și caută năving
prin săbrelile cuștel spre largul cerul în-
seninat.

— Loviți!..

Îl adulmecă legămarea golului...
Rămăne cu privirea dusă, dornică,
stîncă înăsprită înfruntînd bătaea ploii,
bătrîn abătut ce așteaptă, sgribulit în sarica
lui veche, venirea unui fecior înșăinat.

Sus, departe, e sborul slebod!..

— Nenorocitul captiv!..

Tresărind, își rotunjește cerbicea gîtu-
lul pleșuv și cearcă să prindă în cirglul
pliscului său ruginit, veriga ce-l îmbrășie
piciorul. Coșja moale a ciocului se curmă
de îmbucătura ferului rece, ear inelile atînce
zurue într'o prevestire întristătoare, induio-
șind sufletele ca o amintire urîță. — Ce
poate malul umesit, în fața defonăturilor
turbate ale valurilor în furie!..

— Stingeți-vă lacrimi în orbite, ca să
nu-mi ardeți obrazul în rostogolirea voastră!..

Nevoinic în fața împrejurărilor dușmane,
tristul înăcutat își îngroapă desnădăjnit
gâtul gol în cenușa penelor cînfulite și ră-
măne prost și nepăsător, tulburîndu-și
apele ochilor în piroare.

— Loviți!..

Un lăstun scrie o săgeată neagră pe
dinaintea prizonierului, aruncînd un țipăt
dru treacă. — Vulturul robit sare înviorat
din moliciunea ațipirei și se 'ndreaptă în
lungul cuștel pe urma prăzii. Ghebosit, în-
tînsese gâtul pleșuv înainte și făcînd o
săritură pornită, dă să-și desfacă umbra
aripelor. Penele uscate, mătăsoase, se-ndose
de oprirea grațiilor, pocnînd sec, desnădăj-
duitor. Lanțul ciștinat zurue într'un blăstăm
de afurisenie, induioșind sufletele ca o po-
vestire întristătoare.

— Stingeți-vă lacrimi!..

inmormintarea tatălui său, și numeroșilor studenți, cari îl satisfac poftele; în sfârșit că se afirmă că s'a dus la autorul articolului întinzându-i buzele și căzându-i în brațe:

Dat fiind că Jean Lorrain susține că articolul, al cărui autor este, nu e un portret, ci o poveste, operă de imaginație, că e posibil să fie oare-care particularități fizice și relative la mediul ce-l locuiește eroina sa, oare-cari analogii cu persoana care a făcut plângerea, dar că nu s'a gândit de loc să desemneze pe această persoană și că prin urmare, nu a avut intenția de a vătăma lucruri indispensabile delictului de calomnie:

Dat fiind că tribunalul nu poate admite acest sistem: că a atribui unei persoane atât de clar desemnate, cum e persoana care a făcut plângerea, moravuri depravate și aventuri rușinoase pe ea e le atribuie femeii, căreia îl povestește viața privată, constituie fără îndoială o defaimare.

Că această defaimare se adresează unei femei al cărui amic a fost, și a cărei onorabilitate a fost atestată înaintea tribunalului de numeroși martori, este o defaimare fără scuză, și că a cauzat persoanei care se plânge o pagubă considerabilă;

Că tribunalul are datoria de a arăta cea mai mare severitate în aplicarea pedepsei și de a alege persoanei care se plânge despăgubiri importante:

Pentru toate aceste motive, tribunalul a condamnat pe girantul ziarului la 100 lei amendă, pe Jean Lorrain la 2 luni închisoare și 2,000 lei amendă.

Tribunalul îl mai condamnă a plăti suma de 50.000, în mod solidar d-nei Jacquemin.

Telegrafia fără sîrmă.

Problema telegrafiei fără sîrmă nu este rezolvită definitiv decât numai teoretic. Din punct de vedere al aplicațiunii practice în serviciul omenirii, celebra invențiune a lui Marconi lasă încă de dorit. Cu toate succesele obținute până în prezent, succese consacrate prin triumfală primire ce i-s'a făcut la Roma, nu o singură dată marile fizicani a putut constata lipsurile invențiunii sale.

Astfel o telegramă de felicitare trimisă de ambasadorul italian din Anglia lui Marconi, care se află pe vasul Carlo-Alberto, nu a putut fi interpretată decât după cincizeci și cinci de ore dela transmiterea ei. În această vreme telegrafii funcționa aproape în permanență.

Des-vantagiul cel mai mare pe care îl oferă telegrafia marconiană, este faptul că așa cum e alcătuită astăzi, nu asigură secretul telegramelor transmise. Și toate încercările lui Marconi de a remedia acest neajuns nu au dat rezultate satisfăcătoare. Așa nu odată posturile telegrafice de pe litoralul Franței au înregistrat semnele trimise de stațiunea Poldhu și destinate lui Marconi.

Și aceasta din cauză că undele electrice produse de postul transmisor, propagându-se cu o înțeață considerabilă, inundază atmosfera pe o suprafață foarte mare. Curentul electric din sistemul Morse curge, ca să zicem astfel, printr'un fir metalic, direcțiunea lui este una singură; unda electrică din sistemul Marconi utilizează atmosfera, direcțiunile ei de propagare sunt numeroase.

Tot pentru aceleași motive instalațiunea unei noi stațiuni telegrafice în apropierea altora devine imposibilă, așa încât atunci când e vorba de transmiterea telegramelor la distanțe mari, această operațiune va constitui monopolul unei singure companii de exploatare.

Negreșit că aceste inconveniente, cari sunt inerente orî și cărei invențiunii la începutul ei, vor fi înlăturate într'un viitor apropiat, fie de către Marconi, fie de alți

cercetători. Până atunci noul sistem de telegrafie rămâne să aducă reale servicii comunicațiunilor dintre două bastimente, sau dintre un bastiment și țărîm. Dacă toate vapoarele ar fi prevăzute cu aparate Marconi, atunci desastrela, așa de dese pe ocean, ar putea fi aproape în totdeauna evitate.

PARTEA ECONOMICĂ.

Stupăritul.

Prelegere populară.

(Urmare.)

Prin această procedură, afară că din roiul mic am făcut unul mare, am oprit și stupul bătrîn dela roit, ba ce e mai mult, trecîndu-l pofta de roit, l-am făcut să se apuce de lucru, adunînd miere, reparînd și zidind fagurii, cărora le-am fost retezat cam de o palmă partea de jos, în care sunt numai căsuliile de matcă și de trîntori. Retezarea asta totdeauna trebuie făcută cu ocazia strămutării coșniței cu stupul ce voim să-l oprim de a mai roi.

De cumva însă și roiul al doilea e mare și e de timpuriu încă, lăsăm să iasă și al treilea roi, făcînd apoi cu acesta așa precum s'a spus.

În cazul când voim a oprim stupul să nu roiască de loc, ne apucăm și în timpul când are put mai mulți, retezăm binișor partea de jos a fagurilor (cu celule de trîntori și de matce) și după ce am făcut aceasta, punîndu-l la loc, îl așezăm cu partea dinapoi, înainte, făcîndu-l aci urdinișul. Prin această procedură stricăm tot rostul albinelor, aducîndu-le în mare zăpăceală. Ele își scot puii afară făcîndu-și așezămînt pe partea cealaltă a fagurilor din spre urdiniș. Până dreg ele totul și mai reparază și fagurii retezați, le trece pofta de roit, mai ales că nu s'au putut nici înmulți una, și alta, n'am dat loc de a se mai prăsi nici altă matcă, prin stricarea căsuliilor de matcă. Această stricare a căsuliilor de matcă o vom urma și apoi cît ține timpul roirei.

Prin oprirea stupilor cu totul dela roit îl facem să ne aducă un mare folos, adunînd miere din greu în despărțimintele anume puse spre acest scop de cumva al coșniței de acest fel, ear de nu, în cutia pusă deasupra coșniței.

Cu roiul dintîi totdeauna iese matca cea bătrînă. Trebuie să-ți semnezi bine acest roi, pentru că la al treilea an, să prăpădești matca de vrei să-l mai aiți stupul în care e ea. Ne făcînd aceasta, stupul va peri de sine, din cauză că matca depunînd tot ouă de trîntori, cari consumă tot ce biet adună albinele, îl apucă iarna fără miere și piere, afară că dela el n'am primit nici roi de loc în acel an.

Matca, în coșnițele mobile o căutam, luînd fagur de fagur, după ce demolim albinele cu fum și aflîndu-o o omorim, ear în locu-l punem alta tînără. Pentru de a avea totdeauna la îndemînă matcă tînără, ținem anume roi de rezervă, dela cari luăm matce în cas de lipsă.

În coșnițele ordinare să caută matca bătrînă, spre a o prăpădi, prin alungarea albinelor.

La aceste însă merge cam greu acest lucru, pentru aceea mai bine vom face recoltînd stupul cu matca bătrînă, de tot. Albinele nu le vom omori cu pucioasă, ci punînd sub coșniță un blid uns cu miere, (când albinele nu zboară pe afară) pe dată ce e plin cu albine, îl luăm și-l punem sub alta în care e miere, dar e lipsă de albine.

Putem face acest lucru și prin alungarea albinelor. Anume luăm coșnița și o punem mai departe de stupină, unde nefiind nimic să împărțese pela ceilalți stupi.

De cumva ajungînd la numărul de stupi pentru cîți ți-ai fost făcut anume stupina și acum nu voești să-i mai înmulțești, ci oprindu-l în tot anul dela roit, recoltezi numai miere și ceară dela ei, apoi pentru schimbarea matcei bătrîne, ca nici să nu recoltezi cu totul și nici să nu mai ai osteneală, cercînd alte mijloace, vei lăsa respectivii stupi a roi numai cîte un roi în anul când matca le e de trei ani. Prin acest mijloc ai făcut totul atât de ușor, cum nici nu poți crede. Cu roiul a ieșit matca bătrînă, ear în coșnița bătrînă a rămas una tînără. Stupul bătrîn îl grijești mai departe ca să nu mai roiască în felul precum s'a mai spus, ear pe roiul cu matca bătrînă, toamna îl recoltezi cu totul, împărțindu-l albinele pela ceilalți stupi...

(Va urma.)

Școala de pomi și învățătorul.

Suntem sîraci, să folosim deci toată palma de pămînt.

Poporul nostru în mare parte trăește numai din poame. Când pomii nu rodesc, foamete domnește prin locul respectiv. În casurile acestea românul toate le atribuie sorții divine; „așa a vrut Dumnezeu” își zice în sine și cu asta se mîngăie. Puțini recunosc greșelile lor, cărora mare parte pot mulțumi uscarea, nerodirea și morburile pomilor. Poporul nostru rațional încă nici azi nu cultivează pomii și nu e greșala lui, ci acela care e chemat să-i dea instrucții în toate. Și cine este acela? Nu altul, de cît învățătorul, luminătorul poporului, care este chemat să-l lumineze de mic, până la vrîsta înaintată, atât în școală cît și în praxă. În praxă mai mult îl poate învăța în ale pomăritului. Fiecare școală își are grădina sa de pomi.

Datorița învățătorului este, că instruînd și îmbarbătînd poporul a cuprinde pomăritul, să-i creeze un izvor de venit cu mult mai bun de cum avea. Să vedem însă folosul pomilor, respective a școlei de pomi.

Pomăritul dupa folosul ne aduce. Fructele pomilor le mîncă cu plăcere, le vindem chiar și uscate, trecute în fermentațiune încă le folosim. Lemnul pomilor îl folosim la diferite obiecte, ba chiar și de ars ș. a. Asta'r îl folosul material.

În privința sanitară folosul e și mai mare.

Știm că frunzele pomilor și a fiecărui arbore au două fețe. Pe dosul frunzei cu ajutorul microscopului găsim niște găurele mici (stomata) cari servesc respirațiunea. Prin respirațiune pomul atrage acidul carbonic din aer, îl descompune în carbon și oxigen. Carbonul îl folosește, ear oxigenul îl eliberează. Poftim deci, căpătăm dela pomi pe lângă folosul material și elementul principal pentru trai.

Ne scutesc de prav, de foc ș. a. Poftim deci cît folos ne aduc pomii și te miri, că pomăritul la noi este totuși neglijat și puțin să pricep. La alte popoare vedem în floare pomăritul dînd cultivătorului mai atîta venit cît și cerealele. La noi dacă voim a ne procura un altoi, ne costă mai mult de 1 cor.

De scump e destul de scump. Dar totuși îl căpătăm! Acum mai urmează nepriceperea la sădirea lor, să uscă, îl merge rău și paguba e gata

Pentru că nu se ia în considerare clima, referințele situațiunii și cît tatea solului.

La toate acestea învățătorul e chemat a învăța poporul.

Mulți s'or plînge că au și destul lucru cu băieții, cu salariul cu necazul vieții ș. a. Toate le cred însă nimic nu știu de scuzat.

Fiecare învățător a trebuit să dea seamă înainte de a înbrățișa cariera învățătorescă, cu cîte greutăți este împreună și ce datorințe are față de cariera sa și față de popor.

Pentru aceea mă rog de învățători, lumineze poporul în ale pomăritului, sădească cît mai mulți pomi în școala lor, nobilizeze-i, răspîndească pomii aceștia și vor vedea rodul muncii lor atât în privința materială, sanitară, cît și spirituală. Împlinescă-și fiecare datorința conștiinței căci sporul nu va rămănea.

Prof. Nicolae Mihulin.

Felurimi.

Colierul d-nei Liane de Pougy

Artista franceză Liane de Pougy, posedă un magnific colier compus de perle.

În fie-care seară, ea depunea acest colier cu celelalte bijuterii într'o cutie din cabinetul său de toaletă.

Acum cîte-va zile, observă dispărut prețiosului colier. Camerista, și toți servitorii întrebați n'au putut da nici o explicație.

D-na Liane de Pougy nu primise la dînsa de cît pe niște prieteni foarte siguri și de alt-fel nimeni nu pătrunsese în cabinetul său de toaletă. Ea valora prețiosul bijuterii dispărute la aproape 500 de mii de lei.

Depuse o plîngere comisariului de poliție care a deschis o anchetă.

E probabil că hoțul cunoștea perfect bijuteriile d-nei Liane de Pougy pe lângă acest colier de perle adevărate se găsea și unul la fel, însă de perle false pe care nu l'atinsese de loc.

Expoziția din Liege. — Belgia va celebra în 1905 a 75-a aniversare a independenței sale naționale. Este natural că între numeroasele festivități organizate pentru această dată să figureze o expoziție universală.

Pe de altă parte era drept că această expozițiune destinată unei consacrații a puterii industriale a țării să aibă loc la Liege, centrul unei activități extraordinare, prin minele sale de cărbuni, usinele, manufacturile, fabricile sale de arme, pe scurt prin stabilimentele sale de ori-ce fel.

Capitală industrială a Belgiei, piața comercială de primul rang, Liege este în același timp situată într'o regiune extrem de pictorească și străbătută de toate marile trenuri internaționale.

Expozițiunea sa universală și internațională din 1905 este prin urmare asigurată de o reușită completă, tît din punctul de vedere al participațiunilor străine ca și al afluenței vizitatorilor.

Întreprinderea, chiar dela început, primit încurajările cele mai bune. M. S. Regele Belgiei i-a acordat înaltul său patronaj, pe când Contele de Flandra a primit președinția de onoare a Comisiunii Belgiene. Apoi A. S. R. Prințul Albert de Belgia a vrut să asigure totă protecțiunea sa Expozițiunii, reclamînd titlul de președinte efectiv al acestei comisii, a cărei instalație o va prezida în persoană.

Expozițiunea, care, se știe, este organizată independent de ori-ce idee de beneficiu, a primit dela început adesiuni prețioase și importante, atât din punct de vedere artistic, cît și științific, industrial și comercial.

KALMÁR JÓZSEF

mechanic.

Recomandă

Bicicletele

săle de cea mai bună calitate.

Are în deposit *gumă interioară și esteroară* de prima calitate, și tot felul de părți constitutive d'ale bicicletelor.

Eftine și pe lângă garanție efectuează

975 5-

Reparaturi de biciclete,

instalări de

sonării electrice și telefonuri.

Toate pe lângă garanție.

Strada Salacz nr. 2. Telefon nr. 242.

SONNENVIRTH JÓZSEF

pictor de artă și firmă.

ARAD, strada Deák Ferencz 39.

Am fost aplicat 8 ani la domnul Ioan Czeiler, ca conducător artistic; execut:

Inscripții și decorații

pe sticlă, lemn și fier

frumos și durabil.

Esecut d'asemenea pictarea de icoane sfinte pe lângă prețuri moderate. 985 1-10

Pentru biserici favoruri deosebite.

In atenția publicului ziditor!

Am onoare a aduce la cunoștința m. on. public, că în strada Kapa, n-rul 12 (casa proprie) am deschis

O cancelarie de zidire.

Întreprind zidiri de case nouă, restaurarea și schimbarea de case vechi, cu un cuvânt ori-ce soi de lucrare ce se ține de ramul ăsta, pe lângă prețuri eftine și garanție absolută.

954 7-30

Cu stimă:

Tenczinger Károly,
maiestru de zidar diplomat.

Kiss Albert,

tapițer și decorator.

Arad, strada Varjassy József 13

Primește tot felul de lucrări de tapițerie și decorațiuni, confecționare de madrațe și orice reparări cu cele mai modeste prețuri.

Canapele și madrațele se găsească în permanență în depositul meu. 961 8-50

Fondat 1893.

VÖRÖS JÓZSEF,

PLAPOMAR și MĂTRĂTER.

Arad, Deák Ferencz-utca N-rul 4-5.

Am onoare a înștiința P. T. public din loc și provincă, că mi-am strămutat atelierul de plapome și mătrăte de pe piața Libertății unde a stat mai mulți ani, pe strada Deák Ferencz 4-5 (în curte vis à vis de poartă).

Pregătesc tot felul de

Plapoame și mătrăte

în forma cea mai frumoasă și cu prețurile cele mai moderate.

Comandele din provincă se efectuează prompt și precis.

Recomandându-mă pentru sprijinul O. public, sunt

Cu deosebită stimă:

960 6-10

Vörös József.

955 8-10

Zidește fântâni,

le curățește, găurește sau le face mai adânci: Licsmann József, Arad, strada Weselényi 36.

965 3-50

ULMAN JÓZSEF,

măsar de edificii și mobile.

Arad, strada Szt-Pál 1.

Se recomandă în atențiunea binevoitoare a onoratului public, se angajează la tot felul de lucrări noi și reparaturi ce cad în bransa de măsar, pe lângă prețuri moderate și executare promptă și punctuală.

La dorință merge și în provincă.

Asigurați: viață, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad
A BĂNCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALĂ SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă de la 50-500 cor. se plătesc la momentul în ziua morții întemplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobilă, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reevizite ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăs, viș (vine), plante industriale: cânepă, in, hîmel, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuiale mai în fșese care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

423 — 122

Asigurați contra furăturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Prăvălie nouă!!!

Prăvălie nouă!!!

HEGEDÜS GYULA

mare prăvălie de perii, pământufuri și specialități de tualetă

— ARAD, Andrassy-tér 15. (Palatul Hermann). —

Am onoare a aduce la cunoștința M. on. public că aici în Arad, piața Andrassy n-rul 15, în palatul Hermann, am deschis o prăvălie de

Perii, pământufuri și specialități de tualetă.

Am în deposit tot felul de perii de haine, păr și dinți, perii pentru economia de casă, industrie și lux; vâruitoare și alte obiecte în legătură cu aceste, precum și articole de curățit: piele de cerb, bureți, obiecte de tualetă indigene și străine, parfumuri, săpunuri, pravuri, paste, ape de dinți, pudre, pieptene etc.

Experiențele mele bogate câștigate pe acest teren îmi fac cu puțință să pot în destulă măsură și cele mai pretențioase dorințe ale cumpărătorilor mei, căci rivna mea este: încrederea mușterilor mei.

980 2-25

Cu deosebită stimă:

HEGEDÜS GYULA**Eftinătate ne mai pomenită!!!**

Din cauza apropierii sezonului de toamnă în

Bazarul dela teatru

toate obiectele se capătă cu prețuri foarte reduse. Din catalog estragem numai următoarele:

Pentru bărbați.

Cămașă albă	dela —73 cr.
Cămașă cu îndoituri	— 97 . .
Cămeși de mătasă	1 20 . .
Ismene	—43 . .
Ismene cu nasturi	—55 . .
Gulere	—10 . .
Manșete	—17 . .
Cravate de mătasă	—12 . .
Cămeși de saten	—60 . .
Cămeși de oxford	—40 . .
Cămeși de culcat	—57 . .
Ciorapi	—05 . .
Ciorapi brodați	—15 . .

Pentru dame.

Cămeși	dela —45 cr.
Cămeși colorate	—53 . .
Șurți	—18 . .

■ Ciorapi americani pentru dame cu 25 cr. ■

Toată acum au sosit 300 duzine de batiste fine (batist) duzina 1-70 cr.

Despărțământ special pentru obiecte de lucu și joc în porțelană cu 7 și 15 cr. Jucării pentru copii foarte eftine. Geante 80 cr.; geante cu armonică 2-50 cr.; albumuri pentru 100 de ilustrate 40 cr.; tăcuțe de piață 25 cr.; bastoane, tabachiere și portofolii, perii de păr, haine și dinți, cuțite și furciște de oțel 15 cr.; săpunuri, parfumuri, bretele pentru bărbați, cadre de tablouri, tavane de lemn, monograme de mătasă 1½ cr. și altele multe. Pânză de ciară 60 cr. metrul. Mingea de gumă 7 cr. etc., etc. 986 1-10

REICH EL. Bazar de concurență dela teatru
vis-à-vis cu monumentul din piața Libertății.

Corsetari	1— . .
Mănuși	—70 . .
Mănuși de ață	—14 . .
Brăuri	—25 . .
Ghete de pânză	—69 . .

Pentru copii.

Ciorapi	dela —04 cr.
Ciorapi brodați	—13 . .
Haine întregi	—80 . .
Cămeși întărite	—75 . .
Gulere	—10 . .
Manșete	—13 . .
Cravate	—10 . .
Batiste	—04 . .
Bretele	—15 . .
Corturi	—50 . .
Ghete de pânză cu talpă de piele	—50 . .

TERÉNYI JENŐ,

Prăvălie cu diferite mărfuri la „Steaua albă“

Arad, Piața Boros Béni Nr. 22. (în colț.)

Recomandă magazinul său de coloniale, tot felul de făini, precum și alte lucruri.

Deosebit recomandă **semințele** a tot felul de **legume.**

Prețuri moderate.

Serviciu prompt.

La comande din provincă împachetarea nu se socotește Cumpărarea cu bani gata 2% scăzământ. 945 7-25

Venzare cu orice preț!
din cauza desfacerii prăvălii.

Tot felul de obiecte optice se pot capătă cu prețuri foarte moderate.

Ochielari și tvicheri începând dela 1 fl.

GAÁL LIPÓT fiu,

optician.

977 3-5

ARAD, Andrassy-tér 17.